

TRINN 1: DET ETISKE PROBLEM / SPØRSMÅL:

TRINN 2: FAKTA	TRINN 3: BERØRTE PARTER	TRINN 4: VERDIER, PRINSIPPER OG LOVVERK		TRINN 5: HANDLINGS- ALTERNATIVER
Hva er fakta i saken? Viktig å bli enige om hva som er objektive fakta og hva som eventuelt er tolkning.	Hvem er de berørte parter og på hvilken måte er de berørt – Hva er viktig for de ulike partene og hva er deres syn på saken?	• Hvilke verdier/prinsipper aktualiseres eller utfordres? • Skjulte verdier?	Hva sier relevante lover og retningslinjer ?	
Fakta som mangler:				

TRINN 6: HELHETSVURDERING. HVILKET HANDLINGSALTERNATIV ER BEST, ALT TATT I BETRAKTNING:

REFLEKSJONGUIDE

TRINN 1: DET ETISKE PROBLEM / SPØRSMÅL:

Beskriv problemet kort i en setning. Start gjerne med ordet «Bør...»

TRINN 2: FAKTA	TRINN 3: BERØRTE PARTER	TRINN 4: VERDIER, PRINSIPPER OG LOVVERK		TRINN 5: HANDLINGS-ALTERNATIVER
		• Hvilke verdier/prinsipper aktualiseres eller utfordres? • Skjulte verdier?	Hva sier relevante lover og retningslinjer ?	
Hva er fakta i saken? Viktig å bli enige om hva som er objektive fakta og hva som eventuelt er tolkning.	Hvem er de berørte parter og på hvilken måte er de berørt – Hva er viktig for de ulike partene og hva er deres syn på saken?	• Hvilke verdier/prinsipper aktualiseres eller utfordres? • Skjulte verdier?	Hva sier relevante lover og retningslinjer?	HANDLINGS-ALTERNATIVER
SKRIV NED FAKTA Gruppedeltakerne kan stille utdypende /oppklarende spørsmål om fakta hvis behov. Hva sier kunnskapsgrunnlaget oss? - Hvordan påvirker annen spesifikk fagkunnskap saken? Relatert til eks: funksjon, adferd, forventet forløp og symptomer osv.? - Hva har man gjort hittil? Fakta som mangler: Er det noen relevante fakta vi ikke har?	<i>Eksempel: Pasient, pårørende, medarbeidere, andre?</i> <i>Hvordan opplever de ulike parter situasjonen? – Hva står på spill for den enkelte?</i> <i>Hvordan blir den som opplever det etiske problemet selv berørt?</i>	<i>Eksempel: de fire helseetiske prinsipper</i> - Rettferdighetsprinsippet - Ikke-skade-prinsippet, - Velgjørhetsprinsippet - Autonomiprinsippet (selvbestemmelse/medbestemmelse), <i>Organisasjonens verdier</i> <i>Andre verdier?</i> <i>Hvis verdikonflikt: hvilke verdier eller prinsipper kommer i konflikt og på hvilken måte?</i> <i>Hvilke skjulte verdier (eks tradisjoner, kultur, vaner og antagelser) kan tenkes å påvirke våre holdninger og valg?</i>	<i>Eksempel på aktuelle lover og forskrifter:</i> - Pasient- og brukerrettighetsloven - Lov om helse- og omsorgstjenester - Helsepersonelloven - Serviceerklæringer, etiske retningslinjer osv. - Veiledere fra helsedepartementet - Forskrifter	<i>Hvilke mulige handlingsalternativer finnes?</i> <i>Viktig å ta med alle mulige alternativ. Det hender det bidrar til å finne gode løsninger som ingen så i forkant.</i>

TRINN 6: HELHETSVURDERING. HVILKET HANDLINGSALTERNATIV ER BEST, ALT TATT I BETRAKTNING:

Helhetlig drøfting. Videre: *Hvordan bør vi håndtere dette, og hvordan følger vi opp nå? Bør noe gjøres for å redusere ev. skadevirkninger?*